

PARS IV.

RUBRICÆ GENERALES BREVIARII.

QUO BREVIARIO UTENDUM.

200. Utendum est breviario Romano s. Pii V jussu edito, et Clementis VIII ac Urbani VIII auctoritate recognito. Probatur ex bullis horum Pontificum, breviario Rom. præpositis : in bulla enim s. Pii V præcipitur observari hoc breviarium in toto orbe; obligantur quicumque tenentur horas canonicas recitare, alias non satisfacturi muneri suo; et jubetur omnibus Prælati, ut hoc introducant tam in choro quam extra chorum. Clemens autem et Urbanus VIII idem breviarium recognoverunt, restituerunt, et emendarunt, illudque sic restitutum in typographia Vaticana imprimi jusserunt, et alibi juxta exemplar Vaticanum, habita ordinariorum licentia in scriptis, quæ fidem faciat de collatione facta breviarii cum originali Romano : cujus etiam licentiæ copia initio vel in calce cujusque breviarii semper imprimatur, interdicto usu breviorum aliter impressorum.

201. Excipiuntur 1º juxta bullam s. Pii V breviora Romana aut alia ex institutione aut consuetudine legitima introducta, antiquiora ducentis annis ante bullam s. Pii V, datam septimo Idus Julii 1568. Illorum nempe breviorum usum, qui a ducentis annis vigeat, s. Pius indulgit et tole-

ravit, permisit tamen, ut illa breviaria antiqua omitti possint, et Romanum assumi queat, dummodo Episcopus et universum capitulum in eo consentiant (1). Quoad regulares exemptos, consensum præstare debent Prælati regulares et capitulum regulare (2). Quod in bulla dicitur, universum capitulum consentire debere, intelligitur de capitulo congregato, cujus major pars consentit (3). Si breviarium proprium sit illegitimum, consensus non requiritur. Romano autem breviario semel assumpto, ad usum antiqui breviarii redire non licet (4).

202. Excipiuntur 2° breviaria Romana, post dictam bullam s. Pii V et ante bullam Clementis VIII vel ante bullam Urbani VIII impressa, quæ, licet exemplari per Clementem aut Urbanum VIII correcto conformia non sint, in gratiam pauperum juxta dictas bullas permittuntur vendi, retineri et adhiberi, donec deficiant.

Notandum hic est, in bulla Urbani VIII hæc eadem extendi ad ea, quæ a breviario Romano ortum habent, cujusmodi sunt missalia, diurnalia, officia parva B. M. V. officia majoris hebdomadæ, et alia id generis. Adeoque breviaria, processionalia etc. impressa ante 25 Jan. 1631, quo anno prodiit bulla Urbani VIII, licite adhuc adhiberi possunt, hymnos antiquos legendo et cantando, donec libri deficiant: sed non, si post 25 Jan. 1631, edita sint, et Romano exemplari jussu Urbani VIII correcto conformia non sint. Quicumque ergo libri antedicti aliique liturgici, dum nunc imprimuntur, juxta exemplar Romanum jussu Urbani VIII correctum, et cum licentia ordinarii, ut supra dictum est, imprimi, eique convenire debent.

203. Excipiuntur 3° breviaria, quorum usus postea a sancta Sede specialiter est concessus, uti breviarium mo-

(1) Vid. dec. S. R. C. 3 Mart. 1674, n. 2530-2632; 21 Jul. 1696, n. 3243-3392, 1 et 2; 31 Mart. 1821, n. 4430-4580, in not. Vid. *Questions proposées à l'Académie liturg.* a monte citorio 21 Nov. et 5 Dec. 1855.

(2) Cavalieri tom. 2, dec. 366, n. 2.

(3) Cavalieri ibidem n. 4, Gavantus sect. 2, c. 2, n. 20.

(4) S. R. C. 10 Maji 1608, n. 223-375; 21 Mart. 1676, n. 2621-2773; 10 Jan. 1852, n. 5165.

nasticum, quod Paulus V anno 1612 approbavit (1); item breviarium et missale ordinis Cisterciensis a Claudio Vaussin Abbate generali reformata (2).

Dicitur a *Sancta Sede*, nam per bullam s. Pii V cessavit omnis facultas, quam ordinarii sive sæculares sive regulares, aut alii quicumque habebant circa divinum officium: ita ut in breviario Romano nihil possint mutare, addere, aut detrudere; neque (3) addere kalendariis etiam propriis sanctorum officia, nisi ea dumtaxat, quæ breviarii Romani rubricis vel S. R. Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur; neque propria auctoritate, quovis prætextu, mutare ritum, qui habetur in kalendario Romano seu rubricis breviarii, in altiore ritum; neque extendere concessa officia de loco ad locum (4). Et quamvis bulla s. Pii V ex plurimorum opinione tantum respiciat eos, qui breviarium Romanum sequuntur, non autem illos, qui proprio breviario utuntur; Gregorius tamen XVI (5) declarat, quod s. Pius V " eos tantum ab obligatione eorum (breviarii et missalis) " recipiendorum exceptos voluit, qui a bis centum saltem " annis uti consuevissent breviario aut missali ab illis " diverso; ita videlicet ut ipsi non quidem commutare " iterum atque iterum arbitrio suo libros hujusmodi, sed " quibus utebantur, si vellent, retinere possent. " Insuper decretum contra abusum (6) quod ponitur initio breviarii, juxta declarationem S. R. C. (7) " comprehendit etiam bre- " viaria tolerata a s. Pio V, excedentia bis centum annos, hoc " modo videlicet, ut non possit eis addi aliquod festum SS. " nec minus ratione reliquiarum, nisi modo et forma contenta

(1) De Breviario monastico vid. *Analecta juris Pont.* 6 ser. fol. 2308 et 7 ser. fol. 428; *Revue des sciences ecclésiast.*, tom. 10, fol. 289; *Acta s. Sedis* vol. 4, fol. 465.

(2) *Acta S. Sedis*, vol. 6, fol. 280.

(3) Dec. Urbani VIII, breviario præfixum, 13 Jan. 1631, n. 745-892.

(4) Vid. Gavantus sect. 2, c. 2; Cavalieri tom. 2, dec. 341.

(5) In Brevi ad archiep. Remensem directo 6 Aug. 1842.

(6) 8 Ap. 1828, n. 593-740.

(7) 28 Oct. 1628, n. 625-772.

» in decreto (8 Ap. 1628) et consulta Sede Apostolica. » Ita ut qui proprio breviario utuntur, non nisi auctoritate Sedis Apostolicæ interveniente, propriis suis calendariis nova officia addere, aut eorumdem ritus mutare possint (1).

204. Not. 1° quamvis ordinarii locorum propria auctoritate circa officium divinum nihil possint; ipsos tamen nova officia, quæ breviarii Rom. rubricis, vel S. R. C. seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur, sed non præcipiuntur, suis subditis etiam sub præcepto imponere posse: hoc enim ipsis ut permissum supponitur in decreto Urbani VIII, initio Breviarii: cum enim declaratur, non posse locorum ordinarios addere calendariis officia, nisi quæ breviarii Rom. rubricis vel S. R. C. seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur; sequitur illos posse imponere et præcipere illa officia, quæ per rubricas, vel S. R. Congregationem conceduntur et indulgentur (2). Ita Emus Dom. Cardinalis Engelbertus, Archiep. Mechl. p. m. 13 Nov. 1838 præcepit, ut officia diocesana in tota diocesi recitarentur.

Not. 2° quamvis officium propria auctoritate ad altio-rem ritum elevari nequeat; posse tamen, si ratio exigat, celebrari cum majori externa solemnitate et apparatu, modo ritus istius festi quoad concurrentiam, symbolum, commemorationes etc. in omnibus servetur (3).

Not. 3° ut ex bulla s. Pii V patet, obligationem breviario Romano utendi, non tantum esse generalem, obligantem communitatem in communi; sed etiam particularem, obligantem quoslibet, qui horas canonicas recitare tenentur. Ex quo certe deducitur, quemcumque, qui alio breviario quam Romano utitur, eoque illicite, privatim Romano breviario uti posse et debere: in publico tamen officio communitati,

(1) S. R. C. 10 Jan. 1852, n. 5165; Merati sect. 2, c. 2, n. 4; Fornici *Instit. Uturg.* part. 2, c. 4; *Questions discutées à l'académie Uturg.* a monte citorio 21 Nov. 1855, n. 32-35; *Revue des sciences ecclés.* 1861, fol. 196-199.

(2) S. R. C. 23 Maji 1835, n. 4597-4746, 10.

(3) S. R. C. 14 Maji 1644, n. 1353-1501. Vid. Cav. tom. 2, dec. 347.

si hæc breviarium Romanum assumere nolit, sese conformare potest, ne major confusio fiat. Quoad illum autem, qui legitimo gaudet privilegio, alio breviario quam Romano utendi, dicendum est, ipsum in officio publico breviarium Romanum, etiam partialiter, assumere non posse, etiamsi omnes consentiant, et idem faciant, juxta decretum S. R. C. (1) in quo dicitur « aut totum antiquum, aut totum novum »: neque etiam hic videtur privatim posse recitare breviarium Romanum, nisi omnes, qui debent, consentiant, et breviarium Romanum assumant: nam licet quidam, nisi præceptum alterius breviarii extet, ex consuetudine contrarium probabile putent (2); sanctus tamen Pius V in sua bulla, sine distinctione inter publicam et privatam recitationem, non permittit mutari breviarium proprium in Romanum, nisi Episcopus et universum capitulum consentiant; præterea privata hæc mutatio sine confusione fieri nequit; insuper Clemens V, permittendo sæcularibus et regularibus servitio Cardinalium ac quorumcumque Pontificum addictis, ut recitare possint idem officium ac Cardinales aut Pontifices, utitur verbo *indulgemus*, quod evidenter supponit, eos sine hac facultate ad suæ ecclesiæ aut ordinis breviarium obligatos esse (3).

205. Notandum circa impressionem breviorum, missalium, etc. decretum generale S. R. C. (4). « Quum ab anno » 1788, ad hanc usque diem breviaria, horæ-diurnæ, missalia, officia parva Bmæ V. M. officia hebdomadæ majoris, ritualia, aliaque id generis, quæ denuo prælo mandantur, non amplius præ se ferant Reverendissimorum Ordinariorum attestations, queis declaratur hæc exemplaria concordare cum iis, quæ Romæ sunt impressa, ad trames bullarum s. Pii V, Clementis VIII et Urbani VIII Summorum Pontificum, quæ in fronte breviarii Romani

(1) 3 Mart. 1674, n. 2530-2682, 2.

(2) Vid. s. Alph. de Ligorio lib. 4, n. 160.

(3) Gavantus sect. 2, c. 2, n. 14; Cavalieri tom. 2, dec. 366, n. 4.

(4) 26 Ap. 1834, n. 4581-4730, confirmatum 18 Feb. 1843, n. 4811-4957.

» reperiuntur, S. R. Congregationi supplicatum fuit decla-
 » rari, *utrum etiamnum servari deberent recensitæ*
 » *Constitutiones Pontificiæ, et an transgressores poenas*
 » *inibi inflictas incurrerent?* præsertim ex eo, quod in
 » præsentiarum nullus supersit dubitandi locus quin emen-
 » data exemplaria præ oculis in cusione habita sint, eo vel
 » magis quod non parum torquerentur conscientiæ tum
 » eorum, qui lucrum ex liturgicorum librorum venditione
 » percipiunt, tum ecclesiasticorum, qui illis uti debent, quum
 » nullibi reperiantur hisce attestationibus muniti, propte-
 » reaque demum concedi, ut sine ulla dubitatione quis horum
 » librorum usum sibi permitti valeret. Et sacra eadem
 » Congregatio in ordinario cœtu ad Vaticanum sub die 7 Ap.
 » anno 1832 coadunata, auditaque relatione a me infra-
 » scripto Secretario facta, omnibus mature perpensis, accu-
 » rateque consideratis, rescribendum esse censuit, ac de-
 » clarandum : *Pontificias Constitutiones in suo robore*
 » *permanere, et abusum non esse tolerandum.* Hujusmodi
 » declarationi minime acquiescentes, qui primitus supplica-
 » runt, et probe quum intelligant, contra legem latam non
 » esse aliquo conatu pugnandum, iterum tamen institerunt,
 » quo traderetur modus et forma quoad usum eorundem
 » librorum, quin inflictas poenas ulla ratione quis in se
 » convertat. Hisce precibus similiter ut supra relatis in
 » altera ordinaria Congregatione ad Vaticanum pariter sub
 » die 16 Mart. 1833 coacta, Emi Patres sacris ritibus tuendis
 » præpositi satius duxerunt super re iudicium differre.
 » Coadunata demum apud Vaticanas ædes juxta morem
 » eadem S. R. ordinaria Congregatio, in eaque jam tertio
 » audita relatione a me infrascripto Secretario facta, omni-
 » bus accurate libratis, rescribendum ac decernendum cen-
 » suit : *detur decretum generale juxta mentem.* Mens est,
 » ut Ordinarii locorum pro suo munere invigilent, ut denuo
 » non cudantur supradicti liturgici libri sine attestatione a
 » Pontificiis Constitutionibus præscripta, et quoad illos, qui
 » hujusmodi attestatione destituuntur, et ab anno præsertim
 » 1788 ac deinceps cusi fuere, aliquod exemplar ex supra-

» dictis examini probatæ personæ ecclesiasticæ subji-
 » ciant, quæ illud conferat cum iis, qui in Urbe juxta morem sunt
 » impressi (exceptis tum breviario anno 1828 typis Conte-
 » dini, ac missali anno 1826 prælo De Romanis cusi, in
 » quibus nonnulla menda irrepserunt), acceptaque fide-
 » narratione revisoris, quando illud adamussim concordare
 » cum prædictis inveniatur, suo clero declarent ipsi Ordinarii
 » breviaria, missalia etc. illius impressionis perfecta esse,
 » adeo ut illis licite et sine ulla dubitatione uti quis valeat.
 » Ad præcludendam demum omnem viam dubitationis, tra-
 » dendamque ipsis Ordinariis certam regulam, typographi
 » Romani deinceps ante impressionem horum librorum
 » teneantur veniam a Sacra Congregatione impetrare, illius-
 » que revisioni subicere, et attestatione ejusdem Secretarii
 » munire. Atque ita declaravit, ac servari mandavit die
 » 26 Ap. 1834. » Item : « Hodiernus Secretarius Rmi Na-
 » murcen. Episcopi S. R. Congregationi sequens proposuit
 » dubium pro opportuna solutione, nimirum : in variis
 » regionibus, ac præsertim in Gallia, missalia, et breviaria,
 » ac etiam libri liturgici imprimuntur absque licentia seu
 » Ordinarii approbatione, quam præter Concilium Triden-
 » tinum, omnino requirunt Constitutiones Clem. Papæ VIII
 » atque Urbani Papæ itidem VIII. Supponitur quod in Gallia,
 » aliisque hujusmodi regionibus decretum Concilii Tridentini
 » librorum approbationem requirens, et præfatæ Constitu-
 » tiones Apostolicæ usu non sint receptæ, vel per usum
 » contrarium vim obligationis amiserint. Hinc quæritur, an
 » hujusmodi libros absque requisita Ordinarii licentia im-
 » pressos liceat emere, penes se retinere, iisque uti in Belgio,
 » aliisque regionibus, ubi decretum Concilii Tridentini, et
 » supramemoratæ Constitutiones Apostolicæ communiter ser-
 » vantur. Et Sacra eadem Congregatio in ordinariis comitiis
 » ad Vaticanas Ædes hodierna die coadunata, ad relationem
 » mei infrascripti Secretarii, respondendum censuit : *Non*
 » *licere, nisi servatis Constitutionibus Apostolicis* : die
 » 16 Mart 1833 » (1).

(1) N. 4552-4701; 27 Feb. 1847, n. 4913-5066.

Breviaria quæ separatis foliis constant, adhiberi possunt, dummodo partes avulsæ a breviario, unitæ asserventur (1).

Notandum, etsi censuræ excommunicationis, suspensionis et interdicti latæ sententiæ in constitutionibus Pontificiis contra transgressores impositæ, nunc cessent ex constitutione *Apostolicæ Sedis* Pii IX, quarto Idus Octobris 1869, in qua non inseruntur; non tamen cessare prohibitionem. Unde S. R. Congregatio mandavit, in editione librorum liturgicorum adamussim servandas esse leges in Constitutionibus et Bullis Summorum Pontificum præscriptas (2).

206. S. R. C. similiter decreto generali mandavit « ut officiorum concessionibus, lectionibus, orationibus, antiphonæ et responsoria respectiva, aliaque hujusmodi imposterum a typographo Camerali dumtaxat imprimantur. Inhibendo omnibus impressoribus seu typographis tam in Urbe, quam extra ubivis locorum dicta officia imprimi sub quovis prætextu, causa et quæsito colore, nisi facultate in scriptis accepta ab inquisitoribus hæreticæ pravitatis, si inibi fuerint, sin minus a locorum ordinariis, qui quidem facultatem hujusmodi non prius concedant, quam originale sumptum Sacræ ejusdem Congregationis, vel exemplar typographi Cameralis authenticum manu Secretarii ipsius Sacræ Congregationis firmatum, et sigillo obsignatum ipsius exhibeatur. Quod exemplar in nihilo prorsus immutatum, nihilque ei additum, sive detractum in eo imprimi debeat. Et si quæ ausu temerario contra præsentis decreti tenorem extra Urbem impressa fuerint, ultra pœnas ab eadem S. C. infligendas, omni prorsus fide carere voluit et declaravit. die 11 Aug. 1691 ab Inn. XII approb. ac debitæ executioni demandari præcept. 19 Oct. 1691 » (3).

(1) S. R. C. 20 Mart. 1869, n. 5438.

(2) S. R. C. 11 Mart. 1871, n. 5476, II.

(3) N. 3096-3245.

QUODNAM OFFICIUM CUIQUE EST RECITANDUM.

207. R. I. Officium recitandum est juxta kalendarium Romanum, uti habetur in breviario Romano, scilicet vel de festo, vel de Dominica, vel de feria.

Not. 1° officium per oblivionem vel inadvertentiam sive in choro sive privatim omisum, non debere nec posse fieri alio die, ne bis erretur, sed eo anno esse omittendum (1).

Not. 2° « Kalendarium Romanum universale est, et ad » totum catholicum orbem extenditur. Quapropter kalendaria » particularia diœcesium, ecclesiarum ac ordinum regula- » rium in eo tantum differunt ab illo, quia retentis officiis, » quæ omnibus præceptive communia sunt, alia his adduntur » quæ peculiariter pertinent ad diœceses, ecclesias, seu reli- » giones... Neque iis, qui proprium kalendarium non habent, » licet assumere kalendarium unius vel alterius diœcesis, » quia unum dumtaxat est kalendarium Romanum, quod uni- » versale est » (2). Si tamen habeatur proprium kalendarium, legitime approbatum, illud sequendum est : ideoque,

208. R. II. Recitandum est a clericis diœcesis juxta kalendarium diœcesanum, si habeatur tale et legitime approbatum (3); et a regularibus secundum kalendarium ordinis, in quo sunt professi.

Not. 1° tertiarios sæculares professos tertii ordinis s. Francisci, sine speciali extensionis privilegio, horas canonicas juxta breviarium trium ordinum recitare non posse (4), non obstantibus rubricis peculiaribus numero 155, collato cum monito, quod hisce rubricis peculiaribus præponitur. Si utuntur kalendario Franciscano, tunc officia diœcesana etiam recitare nequeunt (5).

(1) S. R. C. 17 Junii 1673, n. 2482-2634; Cavalieri tom. 2, dec. 346, n. 23 et seq.

(2) Gardellini in dec. 4392-4542, nota 1.

(3) S. R. C. 23 Maji 1835, n. 4597-4746, 10.

(4) S. R. C. 27 Aug. 1707, n. 3625-3774, 5; 1 Sept. 1708, n. 3643-3792.

(5) S. R. C. 19 Junii 1877, n. 5697.

Not. 2° religiosos utriusque sexus proprium kalendarium non habentes, uti debere diœcesano kalendario, additis officiis peculiariter concessis regularibus in illa diœcesi commorantibus (1). Quomodo hoc sit intelligendum, patebit ex numeris seq. signanter n. 230.

Not. 3° regularem ad episcopatum promotum, relicto sui ordinis breviario, debere officium recitare, et divina officia celebrare juxta ritum suæ diœcesis; item ejus capellanos sive regulares sive sæculares, qui cum Episcopo officium recitare solent, quoad officii recitationem Episcopo se conformare teneri (2). Id tamen non obtinet pro regularibus, qui tanquam parochi vel vicarii ecclesiis præficiuntur: hi enim non possunt nec debent recitare officium et missam celebrare juxta kalendarium diœcesis, in qua ecclesiis deserviunt; sed tenentur ad officium ordinis, ad quem per professionem religiosam pertinent: in diebus tamen festis missam pro populo celebrare debent ut in kalendario diœcesis (3); et similiter omnia publica officia, uti cantare vespas, missas solemnes celebrare, etc., juxta kalendarium diœcesanum peragere tenentur (4).

Si Episcopus duabus præsit diœcesibus, quæ diversum officii divini habent ordinem, illi alterutrum ad libitum sequi licet, servatis tamen festis patronorum et dedicationis utriusque ecclesiæ (5).

Not. 4° quoad kalendarium proprium archidiœcesis Mechl. a S. R. C. approbatum 20 Jul. 1838, et ab Emo Dom. Engelberto archiep. Mechl. p. m. 13 Nov. 1838 ad totam diœcesim extensum. Licet clerici aliarum diœcesium in diœcesi Mechl. habitantes aut commorantes Archiepiscopo stricte subjecti non sint, cum a proprio Episcopo revocari possint, et ipsis ad propriam diœcesim redire liceat; ideoque ad

(1) Ita S. R. C. 22 Jul. 1848, n. 4964-5125, 1 et 2.

(2) S. R. C. 11 Junii 1605, n. 119-265, et 8 Mart. 1631, n. 756-903.

(3) S. R. C. 23 Maji 1846, n. 4904-5050, 5.

(4) S. R. C. 7 Ap. 1876, n. 5661, 1.

(5) S. R. C. 3 Mart. 1866, n. 5359.

proprium diœcesanum, quod Archiepiscopi subjectis tantum præcipitur, ex hac ratione stricte obligati dicendi non sint; equidem si in archidiœcesi Mechl. domicilium habeant, juxta dictum kalendarium officia diœcesana recitare tenentur, et si tantum aliquo tempore ibidem morentur, eidem etiam proprio diœcesano sese conformare possunt, ut dicetur n. 228.

Not. 5° aliquando aliquam ecclesiam ab uno ordine ad alium transire, aut etiam de regulari fieri sæcularem: et eo casu officia ordinis propria, olim celebrari solita a regularibus, qui prius dictam ecclesiam administrabant, ab aliis alterius ordinis, aut a sæcularibus, quibus tandem ea cessit, minime deinceps esse recitanda (1).

Not. 6° si aliquod officium in kalendario proprio est assignatum, illudque ab Episcopo et clericis persolvitur; ad illius recitationem omnes etiam teneri, quibus permissum non est de illius licentia dubia excitare: nam ad loci ordinarium et officiorum directorem attinet de hac investigare et inquirere, si opus sit (2). Ita S. R. C. (3) rescripit ac servari mandavit, in casibus dubiis adhærendum esse kalendario diœcesis, sive quoad officium publicum et privatum, sive quoad missam, sive quoad vestium sacrarum colorem; etiamsi quibusdam probabilior videatur sententia kalendario opposita, quinimo licet certum alicui videatur errare kalendarium. Notandum tamen: 1° hoc intelligendum esse de kalendario seu directorio ab ordinario debite approbato, et 2° tantum agi de casibus controversis, aut solummodo ab auctoribus admissis, non autem de illis, qui rubricis missalis aut breviarii aperte repugnant, ut patet ex decreto 27 Aug. 1836 (4).

Jus eligendi personam pro confectione kalendarii spectat ad Episcopum, vel ad capitulum vel ad primam ejus dignitatem juxta consuetudinem; generaliter vero committitur

(1) S. R. C. 20 Dec. 1864, in Gorduben. in Actis quæ apud s. Sedem geruntur vol. 1, fol. 238; Guyetus lib. 1, c. 14, in initio.

(2) S. R. C. 15 Maji 1819, n. 4409-4559, 1.

(3) 23 Maji 1835, n. 4597-4746, 2.

(4) N. 4638-4787, ad VI, VII et VIII.